

Asia: VN/9133/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle luotsauslaiksi ja siihen liittyväksi laiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Kymenlaakson aikuiskoulutus OY, Satakunnan ammattikorkeakoulu sekä Aboa Mare kiittävät mahdollisuudesta lausua luotsauslain uudistuksesta. Kokonaisuutena muutos on tervetullut ja on laadullisesti hyvä, että tutkintoja vastaanottaisi jatkossa luotsaustoimintaa osaava henkilö. Lisäksi koulutuksen ja tutkintojen rakenteiden selkiyttäminen on erittäin tarpeellista ja muutos on siten hyvä. Edellä mainitut luotsauskoulutusta järjestävät koulutuksen järjestäjät haluavat kuitenkin lausua muutamista luonnoksessa esiin nousseista seikoista.

Simulaattorikoulutuksen osalta koulutuksen järjestäjillä tulee olla selkeä rooli. Simulaattorikoulutusten osalta koulutuksen järjestäjillä on tiettyjä laadullisia toimia. Harjoitukset luodaan pedagogisesti järkeviksi kokonaisuuksiksi. Osaamista kehittävien ja mittaavien harjoitusten luominen huomioiden simulaattorin ominaisuudet ja suorituskyky vaatii simulaattorijärjestelmän syvää tuntemusta sekä vuosien käyttökokemusta. Kaikki harjoitukset tulee testata ennen niiden käyttöönottoa. Näkemyksemme mukaan tulee varmistaa, ettei muutoksella ole vaikutusta tutkintoajojen ja harjoitusten osaamista varmentavaan ja kehittäväan laatuun ja koulutuksen järjestäjän rooli esimerkiksi harjoitusten suunnittelussa tulisi määritellä tarkemmin esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä. Lisäksi mikäli tarkoitus on aidosti käytännön kokeen simulaattoriosuudessa täydentää aluksella ajettavan osuuden arviointia, tulisi tutkinnon vastaanottavan henkilön ainakin osittain olla mukana simulaattoriharjoitusten suunnittelussa. Muutos edellyttää tutkinnon vastaanottavan henkilön ja koulutuksen järjestäjän yhteistyötä siten, että simulaattoriharjoitukset suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon suorittajalle. Koulutuksen järjestäjän rooli tulee huomioida myös sen vuoksi, että nykytilanteessa simulaattorikokeen osalta luotsaustutkinnoista vastaavalla henkilöllä ja luotsaustutkintoja vastaan ottavalla henkilöstöllä on merenkulkijoiden koulutukseen soveltuva opettajankoulutus. Luonnoksessa opettajankoulutusta ei tutkintoa vastaanottavilta henkilöiltä edellytetä. Käytännön kokeen simulaattoriosuudesta pyydämme myös huomioimaan ajallisen viiveen tutkintoajon ja simulaattorikokeen välillä. Mikäli

simulaattorikokeen on tarkoitus täydentää tutkintoajoa, tulee varata riittävästi aikaa simulaattoriharjoituksen luomiseen ja testaamiseen.

Katsomme, että valmistelussa on tarpeen myös kiinnittää erityistä huomiota tutkinnon vastaanottajien saatavuuteen. Nykytilanteessa linjaluotsien simulaattorikokeiden aikatauluttaminen on ajoittain haastavaa johtuen esimerkiksi siitä, että kokelaat käyvät suorittamassa kokeita laivan ollessa Suomen satamassa. Alusten liikennöintiäikataulut muuttuvat ajoittain nopeallakin aikataululla ja tämä tulee huomioida tutkinnon vastaanottajien saatavuutta suunniteltaessa.

Jotta hakijan luotsausosaaminen ja väylätuntemuksen voidaan tehdä kokonaisuutena, on tärkeää, että luotsaus- ja PEC-tutkintojen kirjalliset ja käytännön osat vastaanottaisi sama henkilö.

Nykyisen lainsäädännön mukaan koulutuksen järjestäjä on tietyissä osa-alueissa ollut tutkinnon vastaanottaja (simulaattori, luotsaussuunnitelma sekä kirjallinen koe). Tässä järjestelyssä on koulutuksen kulurakenne pystytty suunnittelemaan siten, että kokonaisuus on koulutuksen järjestäjälle kustannusneutraali. Tämän ehdotuksen mukaisesti koulutuksen järjestäjät eivät enää pysty tarjoamaan ns. kiinteää hintaa simulaattorikokeelle, koska esimerkiksi simulaattorialueiden ylläpito tulisi mahdollisesti erikseen laskutettavaksi toiminnaksi. Kuntalain muutoksen (2015) myötä valtionosuusrahoitteisen oppilaitoksen ns. vapailla markkinoilla toteutettava koulutus on yhtiöitetty osakeyhtiömuotoisten yhtiöiden hoidettavaksi. Luotsitutkinnot kuuluvat em. kategoriaan. Kysymyksessä on kallis ala, jonka kuluja on jouduttu näiden vuosien aikana kattamaan jopa muiden koulutusten tuotoilla. Tutkintojen vastaanottojärjestelyjen lisäksi kuluja aiheuttaa mm. simulaattorialueiden väylien ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvä työ. Mikäli koulutuksen järjestäjän rooli tulevaisuudessa ohenee, simulaattoriympäristön ylläpidolle ei nykyjärjestelyin löydy rahoittajaa. Arviomme mukaan luonnoksen mukaisella järjestelyllä simulaattorikokeiden kustannukset nousevat, emmekä näe oikeudenmukaisena periä tätä kustannusnousua asiakkaalta, koska se asettaisi esimerkiksi harvoin ajettavien alueiden simulaattoriasiakkaat eriarvoiseen asemaan. Katsomme, että simulaattorialueiden kehittämisen ja ylläpidon kustannusten korvaaminen koulutuksen järjestäjille tulee ratkaista kokonaisuutena luotsauslain muutoksen yhteydessä.

Etelä-Kymenlaakson aikuiskoulutus Oy - Yritys on 100% Kotkan - Haminan
seudun koulutuskuntayhtymän (Ekami) omistama yhtiö